

موش مغان (*Microtus socialis*)

داراي پراکندگي وسيعي در مزارع کشاورزي و مراتعي است که ميزان بارندگي ساليانه ۲۵۰ ميلي متر است. در دره هاي کوهستاني و دشت هاي سرد شمال و به طرف جنوب در کوه هاي زاگرس تا جنوب ديده مي شوند. در استان هاي گيلان، خوزستان، اصفهان، زنجان ، کردستان، اردبيل، آذربايجان شرقي، کرمانشاه ، لرستان و... انتشار دارند.

مشخصات:

اندازه سر و بدن ۹۰ تا ۱۵۰ ميلي متر، دم ۳۵ تا ۳۶ ميلي متر، وزن، ۳۰ تا ۶۰ گرم. رنگ بدن معمولاً قهوه اي و زير بدن و پاها سفيد مایل به خاکستري است و نوارهاي در پشت ديده مي شود. دندان هاي ثنایا شکاف ندارد و داراي ۱۶ دندان و ۸ پستان است. از دسته موش هاي کوچک به رنگ قهوه اي. اندازه دم حدود يك سوم طول بدن و كاملاً پوشيده از مو، پوزه نسبتاً کوتاه و در اطراف پوزه سبيل هاي زياد به رنگ قهوه اي يا سفيد دارد.

نحوه زندگي:

روز و شب فعال ، به صورت دسته جمعي زندگي مي کند. در زمان طغيان سوراخ هاي لانه بسيار نزديک و زياد مي باشد و داراي چند سوراخ ورودي به تعداد ۴ تا ۸ عدد، لانه ها پرپيچ و خم و طولاني مي باشد. توليد مثل سريع در سال تا ۵ بار بچه مي زايد. تعداد نوزادان ۱۷ نوزاد. بيشتر خسارت اين موش به مزارع يونجه مي باشد واز پوست درختان تغذيه مي کنند. و در درجات بعد سيب زميني هويج، چغندر، ذرت و درختان جوان مي باشد.

روش مبارزه:

براي مبارزه با آن بسته به شرايط جغرافيايي و آب و هوايي منطقه و فصل مبارزه از دانه هاي گندم، جو، ذرت و يا علف سبز و در نواحي خشک جنوب کشور بيشتر از طعمه آبدار استفاده مي شود. براي مبارزه با موش مغان بايد در درجه اول، مبارزه در کانون هاي دائمي به طور مداوم انجام گيرد. بدین منظور از طعمه مسموم با فسفردوزنگ (فسفردوزنگ ۱/۵ تا ۲٪ ، روغن ۲٪ و طعمه مناسب ساخته مي شود) به مقدار ۳ تا ۵ گرم براي هر لانه فعال به صورت ضريبي استفاده نمود. و سپس از سموم ضدانعقاد خون (Anticoagulant) ، پس از استفاده از سم فسفردوزنگ، به مقدار ۵ تا ۱۰ گرم و در صورت نياز براي هر لانه فعال به عنوان روش تکميلي استفاده مي گردد.

موش ورامين (*Nesokia indica*)

در اکثر مناطق کشور به خصوص استان خراسان، هرمزگان، خوزستان، اصفهان ، سيستان و بلوچستان، مازندران ، کرمان (جیرفت)، بوشهر و تهران

مشخصات:

اندازه سر و بدن ۱۵۰ ميلي متر، دم ۱۲۰ ميلي متر، وزن ۱۸۰ تا ۱۹۹ گرم مي باشد. رنگ خاکستري کم رنگ تا قهوه اي. در فك بالا دندان هاي پيشين قوي و پهن و در جلو صاف و نارنجي رنگ است. چشمها درشت و گوشها کوچک مي باشد. هيکل عضلاني. دم داراي پوشش فلسي (قهوه اي) و کوتاه مي باشد. جثه متوسط . دستها و پاها بزرگ و قوي، انگشت اول در

دست کوچک شده و تبديل به يك برجستگي شده و ناخن دست بلند و نوک تيز است.

نحوه زندگي:

موش ورامين شب فعال و عمدتاً در مناطق مرطوب، کنار برکه ها و کانال هاي آبياري و در پاي درختاني که بصورت قطره اي آبياري مي شوند، زندگي مي کنند. اين جونده بيشتر تمايل به زندگي در خاکهاي نرم را دارد و در زماني که خاک منطقه به دليل شرايط اقليمي خشک گردد به سمت خاک هاي نرم تر مهاجرت مي نمايد. در تمام طول سال فعال است سوراخ ها خارجي لانه گاهي ۲ تا ۳ عدد است طول لانه ها ۱۵ تا ۵ متر و عمق آن ۷۰ تا ۵۰ سانتی متر است اکثر روزها با خاک لانه ها ي خود را مي بندد و خاک ها را به صورت تپه کوچکی در مقابل لانه قرار مي دهد که هرمي شکل است. در سطح زمين به ندرت ديده مي شود. از ريشه و قسمتهای زیرزمینی گیاه استفاده مي کند و تعداد نوزادان ۲ تا ۸ نوزاد مي باشد.

روش مبارزه:

براي مبارزه با اين موش پس از پاك سازي محيط از علف هاي هرز و بقايای محصولات زراعي با استفاده از طعمه مسموم در هنگام غروب طعمه گذاري انجام مي شود، چون موش ورامين در طول روز لانه خود را مي بندد و غروب و شب ها فعاليت مي کند. براي مبارزه از طعمه مسموم با فسفردوزنگ (فسفردوزنگ به نسبت ۱/۵ تا ۲٪ و به مقدار ۵ تا ۱۰ گرم براي هر لانه فعال) به عنوان روش ضريبي و از سموم آنتي کواگلانت در صورت لزوم به عنوان روش تکميلي استفاده مي گردد.

جربیل هندی (*Tatera indica*)

اغلب در نقاط جنوبی کشور دیده می شوند.

مشخصات:

اندازه سر و بدن ۵۰ تا ۱۵۰ میلی متر، دم ۷۰ تا ۱۵۰ میلی متر و پر از مو، رنگ بدن در سطح پشتی نخودی قهوه ای با سایه ای از سیاه. وجود موهای بلند روی دم که در انتها موها بصورت دسته جارویی قرار دارند. دم بلند و اغلب از سر و بدن روی هم تجاوز می کند. لاله گوش بزرگ و بیضی شکل و چشم ها درشت می باشد.

نحوه زندگی:

شب فعال. این جونده در مجاری زیر زمینی با سیستم پیچیده که دارای خاک های نرم و چندین دهانه ورودی است، زندگی می کند. عمق تونل های حفر شده توسط این جونده تا حد زادی بستگی به نوع خاک محیط و همچنین فصل مربوطه دارد. لانه موش ساده و دارای اتاق مرکزی که قطر آن از دیگر قسمت ها وسیع تر می باشد از دانه و پیاز و مواد گیاهی تغذیه می کند به محصول دیم و آبی و یونجه خسارت فراوانی می رساند در باغ ها با جویدن ریشه درختان میوه و کندن پوست آنها در ناحیه یقه باعث پرمردگی و در نهایت خشک شدن آنها می شود. این جونده در طی ماههای زمستان بیشتر از دانه و در تابستان از حشرات استفاده می کنند. از ریشه ها و ساقه های گیاهان نیز عمدتاً در تمام طول سال استفاده می کنند. در اثر ایجاد سوراخ های دراز و متعدد که در امتداد جوی ها قرار دارد آب را از مسیر کانال های اصلی منحرف می کند. از لحاظ

انتقال بیماری به انسان مهم است. ۳ تا ۴ بار در سال تولید نسل می کند. این جوندگان در فصول بارندگی بیشترین تولید مثل را دارند. تعداد نوزادان ۸ نوزاد می باشد. این جونده مجاری زیر زمینی آنها دارای چندین دهانه ورودی هستند و توسط خاک های نرم پوشیده می شوند. عمق تونل های حفر شده توسط این جونده تا حد زیادی بستگی به نوع خاک محیط و همچنین فصل مربوطه دارد. این جونده تقریباً در تمام طول سال و به ویژه در فصل بارندگی بیشترین تولید مثل را دارد.

روش مبارزه:

برای مبارزه از سم فسفردوزنگ به نسبت ۱/۵ تا ۲٪ به صورت طعمه خشک و طعمه تر به مقدار ۱۰ تا ۲۵ گرم در هر لانه فعال مصرف می گردد و برای پاک سازی از سموم آنتی کواگولانت به مقدار ۱۰ تا ۲۰ گرم در داخل هر لانه فعال به عنوان روش تکمیلی مبارزه استفاده می شود.

کلاهو (*Spermophilus fulvus*)

در استان های خراسان، قزوین، زنجان و همدان عمدتاً وجود دارد.

مشخصات:

اندازه سر و بدن ۲۵۰-۲۸۰ میلی متر، دم ۷۰-۸۰ میلی متر و وزن ۴۵۰ تا ۱۰۰۰ گرم رنگ بدن در سطح پشتی دارای زمینه زرد با سایه ای از رنگ قهوه ای در وسط می باشد. جثه نسبتاً بزرگ و دم کوتاه دارد. چشم ها درشت و لاله گوش بسیار کوچک، جمجمه کوتاه و پهن و پوزه ضخیم و کوتاه، اغلب بر روی دو پا می ایستد.

نحوه زندگی:

روز فعال، هنگام خطر از خود صدای نافذی تولید و ناگهان مخفی می شود. دارای خواب زمستانی که در تابستان شروع و تا اواسط زمستان ادامه دارد. سوراخهای وسیع تا عمق بیش از یک متر حفر و لانه خود را از گیاهان خشک و مواد دیگر می پوشانند. بعد از طلوع آفتاب از لانه خارج می شود. در دشتها و کوهپایه های نزدیک کشتزارها و مزارع دیم و غلات زندگی می کند. از نباتات وحشی و غلات دیم و بهاره و یاریشه، برگ و دانه گیاهان تغذیه می کند. دارای یک نسل در سال، تعداد نوزادان ۵ تا ۹ نوزاد می باشد. مطالعه نحوه مجاری زیر زمینی این جوندگان در یک دوره چهار ساله نشان می دهند این جوندگان بیشتر در محیط های استپی زندگی می کنند و مجاری زیر زمینی آنها دارای یک دهانه و ساختار ویژه ای هستند و در تابستان و زمستان به اشکال مختلفی می باشند، بطوری که مجاری زیر زمینی حفر شده در زمستان پیچیده تر از مجاری حفر شده در تابستان می باشد. ولی بطور کلی در زمین های مسطح و یا استپ های کم شیب لانه های زیر زمینی خود را حفر می کنند. سوراخ های حفر شده در زمستان دو دهانه ورودی دارند، اولی در حدود ۱۰ سانتی متر قطر و دومی با عمقی حدود یک متر که تنگ و باریک است. در فصل تابستان دو تیپ مجرای زیر زمینی وجود دارد: تیپ اول آنهایی که دارای یک دهانه ورودی با عرضی حدود ۱۰ تا ۱۱ سانتی متر می باشند و طول مجرای زیر زمینی آنها از ۱/۹۲ متر تا کمتر از یک متر تغییر می کند. این سوراخ ها دارای لانه هایی با قطر حدود ۲۰ سانتی متر هستند. تیپ دوم، سوراخ هایی است که جهت فرار و گریز تنظیم شده اند. هر دو تیپ سوراخ های مطالعه شده دارای زاویه کمی هستند. جانوران کوچک در ۵ روز اول از غذاهای خارج از لانه استفاده نمی کنند و بعد از این دوره شروع به خوردن علف ها و غذاهای اطراف می کنند. جانوران جوان در نزدیکی سوراخ های مادری شان لانه های جدیدی حفر می کنند و از لحاظ ساختاری لانه ها چندان پیچیده نیست، اینها

در تمام روز در خارج از لانه در حال فعالیت بوده در حالی که جانوران بالغ و پیر بیشتر در اوایل روز و همچنین بعد از ظهر در خارج از لانه هستند و به همین دلیل غالباً جانوران جوان توسط جانوران دیگر شکار می شوند.

روش مبارزه:

برای مبارزه از سموم سیانورسیدیم یا سیماک به نسبت ۱ تا ۲ گرم و یا قرص فسفید آلومینیوم به تعداد یک تا دو قرص در هر لانه فعال پس از اطمینان از بسته شدن سوراخ های جانبی لانه استفاده می گردد. اگر لانه رطوبت نداشته باشد چند قطره آب (پس از ریختن سموم درون لانه) به درون لانه ریخته و سپس لانه را مسدود می نمایند. از سم فسفردوزنگ نیز می توان با تهیه طعمه مسموم ۱/۵ تا ۲٪ و یا بوسیله گردپاشی سم فسفردوزنگ روی علفهایی که به صورت توده در آورده شده است و قراردادن آن داخل لانه نیز استفاده می شود. فصل مبارزه از اواسط اسفند تا اواخر خردادماه می باشد.

خرگوش موش (*Ochotona rufescens*)

در استان های خراسان، اصفهان، کردستان، کرمان، بوشهر، فارس و هرمزگان بطور کلی در شمال شرق، شرق و مرکز ایران دیده شده است.

مشخصات:

اندازه سر و بدن ۱۷۰ تا ۲۲۵ میلی متر، گوش ها ۲۷ میلی متر، وزن ۲۳۰ گرم. بدن دارای موهای خاکستری مایل به سفید، قهوه ای. دم کوتاه. پوزه کوتاه، گوشها کمی گرد و چشم ها کوچک می باشد.

نحوه زندگی:

روز فعال. بصورت کلنی در ارتفاعات، بین شکاف سنگها و نزدیک باغات زندگی می کنند. لانه دارای ۱ تا ۲ سوراخ می باشد. چندین بار تولید مثل می کند و هر بار ۴ تا ۶ بار بچه می زاید. دوره بارداری ۲۱ روز است. از نباتات و علوفه تغذیه می کنند. خواب زمستانی ندارند.

روش مبارزه:

برای مبارزه با این آفت می توان از طعمه مسموم فسفردوزنگ ۱/۵ تا ۲٪ با استفاده از مواد غذایی نظیر سیب زمینی، پیاز و هویج استفاده نمود. توضیح اینکه طعمه مسموم را باید فقط در داخل لانه حیوان قرارداد تا حیوانات دیگر به آن دسترسی نداشته باشند. از پودر سیماک به مقدار ۲ تا ۵ گرم، پس از اطمینان کامل از بسته شدن سوراخ های جانبی، به داخل سوراخ اصلی ریخته و پس از مرطوب کردن، لانه را مسدود می نمایند. قراردادن سموم آنتی کوآگلانت که به صورت واکسن بلوک می باشد، در مسیر عبور جانور از لانه به مزرعه یا جنگل.

موش کور (*Ellobius fuscocapillus*)

مشخصات:

در غرب و مرکز - شمال شرق و شرق کشور فعالیت دارد. ۱۱ تا ۱۴ سانتی متر می باشند و دم کوتاه و رنگ زرد طلایی و زرد خرمایی و رنگ سر قهوه ای تیره است.

مشخصه اصلی سر و رنگ خرمایی آنها می باشد. جمجمه برای زندگی در خاک سازش یافته. دم کوتاه و از پای عقب کوتاهتر و کاملاً از مو پوشیده شده، دندانهای پیشین بالا به طرف جلو امتداد دارد. چشم ها ریز و دید بسیار ضعیف دارند.

نحوه زندگی:

در تمام طول سال فعال بوده. در مزارع گندم، سبزی، جالیز و مناطقی که زیاد آبیاری نشود مشاهده می شوند. شب فعال و در باغ و کشتزارها و چمنزارها و نواحی کوهستانی زندگی می کند. خواب زمستانی ندارد. در سال بین ۳ تا ۴ نوبت زاد و ولد دارند. تعداد نوزادان ۳ تا ۴ نوزاد می باشد. لانه های حیوان دارای انشعابات فراوان می باشد و روی زمین کپه هایی از خاک بطور متوالی قرار می گیرد و مسیر لانه ها را مشخص می نماید. نزدیک لانه توده ای از خاک به قطر تقریبی ۳۰ سانتی متر و ارتفاع ۱۰ سانتی متر تشکیل می دهد.

روش مبارزه:

در مبارزه با این جونده از طعمه مسموم فسفردوزنگ به نسبت ۱/۵ تا ۲٪ به طور متوسط در هر لانه ۵ تا ۱۰ گرم استفاده می شود. همچنین می توان از سموم تدریجی مثل سیماک به مقدار ۱ تا ۲ گرم در هر لانه فعال و با قرص فسفوکسین به تعداد ۱ تا ۲ عدد قرص در لانه نیز استفاده نمود و از سموم آنتی کوآگلانت به عنوان روش تکمیلی مبارزه به مقدار ۱۵ تا ۲۰ گرم در هر لانه فعال استفاده می شود. غیر از روش های شیمیایی ذکر شده می توان از روشهای مکانیکی مانند شخم زدن با تراکتور و یا کندن لانه ها با بیل و یا قراردادن تله دافوس در داخل لانه های جدید استفاده کرد.

موش شکول (*Glis glis*)

مشخصات:

اندازه متوسط. رنگ بدن در پشت و پهلوها خاکستری تیره، روی پیشانی تا بالای پوزه روشن تر، بدن و دم پر مو شبیه سنجاب، سبیل زیاد و بلند می باشد.

نحوه زندگی:

شب فعال، لانه خود را در سوراخها و حفره های میانی شاخه های درختان می سازد و گاهی از لانه متروکه پرندگان استفاده می کند غذایش بلوط، زیتون، گردو، فندق... در سال یک بار تولید نسل می کند، خواب زمستانی طولانی و برای زمستان آذوقه ذخیره می کند، بیشتر به ذخیره چربی زیر پوست متکی است.

روش مبارزه:

روشهای مبارزه شامل استفاده از طعمه های مسموم توسط فسفردوزنگ ۱/۵ تا ۲٪ و ۲٪ روغن ترجیحاً روغن مایع آفتابگردان و میوه های مورد علاقه حیوان مانند گردو، فندق، انجیر به طوریکه میوه های آلوده از شاخه های درخت آویزان شوند و با استفاده از مربای هویج، مربای آلبالو به عنوان طعمه مسموم و قراردادن در لابه لای شاخه های درختان، استفاده از سموم آنتی کواگولانت واکس بلوک به تعداد یک یا دو عدد در لانه، جمع آوری آن در زمستان با ساختن لانه های مصنوعی در لابه لای شاخه های درختان، در گودی های میان شاخه ها یا در چاله هانی که در کنار درختان کنده می شود لانه ها را به وسیله پشم حیوانات مفروش و روی آنها را با کاه و کلش و شاخه های خشک پوشانده و داخل آن مقداری میوه بلوط یا گردو و یا فندق قرارداده می شود. در اوایل یا اواسط زمستان اقدام به جمع آوری و معدوم کردن آنها نمود.

تشی (*Hystrix indica*)

مشخصات:

بزرگترین جونده در ایران . بدن از موهای خشن و زیر پوشیده شده و قسمتی از موها در پشت و پهلوها و روی دم تبدیل به تیغ شده، دندانهای پیشین نارنجی پررنگ. طول کلی بدن ۸۰ تا ۸۲ سانتی متر می باشد.

نحوه زندگی:

در تمام دوره سال فعالیت می کند. در سال یک نسل دارد. دوره حاملگی ماده ها در زمستان بوده و زایمان در اوایل فروردین شروع می شود. تعداد بچه ها در هر نسل ۱ تا ۳ بچه می باشد. در مناطق جنگلی که تراکم درختان کم است و دامنه کوهها و جلگه های وسیع و در شیب تپه ها یافت می شود. با توجه به پایین بودن میزان تولیدمثل و آسیب پذیری کمتر در مقابل شرایط محیطی تغییرات جمعیت گسترده نمی باشد ولی به علت فعالیت زیاد آثار مخربی را نشان می دهد. لانه از راهروهای متعددی که گاهی چندین در خروجی دارد، طول لانه ها به ۱۳ تا ۱۸ متر هم می رسد. حیوان روزها در لانه استراحت نموده و شب دیروقت از آن بیرون آمده و با احتیاط به طرف منابع غذایی حرکت می کند و در شب های مهتابی کمتر از لانه بیرون می آید و صبح گاه قبل از روشن شدن هوا به لانه باز می گردد. عمدتاً گیاه خوار است ولی از مواد گوشتی و نان نیز استفاده می کند به گیاهان غده دار مانند سیب زمینی، پیاز، هویج و چغندر علاقه مند است و از میوه هانی مانند خربزه، هندوانه، طالبی و کدو نیز تغذیه می کند. علاقه زیادی به بریدن نهال های جوان و خوردن برگ تازه آنها دارد. تشی بیش از آنچه احتیاج به تغذیه محصولات داشته باشد به آنها آسیب می زند.

روش مبارزه:

برای مبارزه با این آفت می توان از طعمه مسموم فسفردوزنگ ۱/۵ تا ۲٪ با استفاده از مواد غذایی نظیر سیب زمینی، پیاز و هویج استفاده نمود. توضیح اینکه طعمه مسموم را باید فقط در داخل لانه حیوان قرارداد تا حیوانات دیگر به آن دسترسی نداشته باشند. از پودر سیماک به مقدار ۲ تا ۵ گرم، پس از اطمینان کامل از بسته شدن سوراخ های جانبی، به داخل سوراخ اصلی ریخته و پس از مرطوب

کردن، لانه را مسدود می نمایند. قراردادن سموم آنتی کواگولانت که به صورت واکسن بلوک می باشد، در مسیر عبور جانور از لانه به مزرعه یا جنگل.

میریون ها (*Meriones spp.*)

مشخصات:

اندازه بزرگ، دم دو رنگ در سطح بالا و پایین تیره تر و در پهلوها روشن تر. طول بدن و سر ۱۳۲ میلی متر. دم ۱۵۶ میلی متر و پای عقب ۳۶ میلی متر، چشم ها نسبت به جریبل هندی درشت تر می باشد.

نحوه زندگی:

میریون ها گونه های متفاوتی دارند که نحوه زندگی هر کدام نیز متفاوت است. اما بطور کلی این گونه از جوندگان به صورت کلنی کوچک زندگی می کنند لانه دارای چندین راهرو و چندین سوراخ خارجی است. آلودگی به اکتوپارازیت ها که ناقل بیماریهای خطرناک می باشد. این جونده سوراخ های خود را عمدتاً در مناطق ماسه ای و در خاک های نسبتاً سفت در حوالی ریشه گیاهان بوته ای حفر می کند. دهانه سوراخ این جانور باز است و به طور کلی سیستم این سوراخ ها گسترده و گاه دارای ۲ یا تعداد بیشتری دهانه ورودی است. این جانور در فاصله زمانی زمستان و شرایط نامناسب محیطی برای مدتی به صورت غیر فعال در لانه باقی می ماند بطور کلی جریبل هندی و میریون ها لانه های خود را بیشتر در مکان هایی که پوشش گیاهی کمتر است حفر می کنند.

روش مبارزه:

به دلیل آلودگی به اکتوپارازیت ها که ناقل بیماریهای خطرناک می باشند، زمان مبارزه بایستی با اطلاع مسئولین بهداشتی (اداره بهداشت و انستیتو پاستور) و هماهنگی این واحدها انجام گیرد.

برای مبارزه از طعمه مسموم فسفردوزنگ به نسبت ۱/۵ تا ۲٪ و به مقدار ۵ تا ۱۰ گرم برای هر لانه فعال و یا پودر سیمک به نسبت ۱ تا ۲ گرم برای هر لانه فعال یا سموم آنتی کوآگلانت به نسبت ۱۰ تا ۲۰ گرم داخل هر لانه فعال قرص فستوکسین به تعداد ۱ تا ۲ عدد می توان استفاده نمود.

موش قهوه ای (*Rattus norvegicus*)

در اکثر نقاط کشور به خصوص مناطق مرطوب سواحل دیای خزر، سواحل خلیج فارس، تهران و خوزستان.

مشخصات:

اندازه سر و بدن ۲۱۰ تا ۲۸۰ میلی متر، میانگین طول دم ۱۲۰ تا ۱۲۵ میلی متر، وزن ۲۰۰ تا ۳۰۰ گرم. در اغلب نقاط کشور یافت می شوند. رنگ بدن خاکستری مایل به قهوه ای، پوزه کلفت و کوتاه و بینی بدون برجستگی. گوش کوچک و پر مو و چشم ها کوچک. دم ضخیم و برهنه و کوتاهتر از طول سر و بدن. مدفوع به صورت پراکنده یا متراکم و به شکل مخروطی و به اندازه ۲۰ میلی متر

نحوه زندگی:

گوشتخوار، گاهی از سبزیجات استفاده می کند. نیاز شدید به آب دارد. زندگی در مکانهای مرطوب و یا در طبقات پائین ساختمان، زیر زمین خاکریزها و انبارها زندگی می کنند و قدرت بویایی بسیار قوی دارند در شب فعال بوده

و وقتی جمعیت آنها بسیار زیاد می شود یا در محیط آرام زندگی می کنند در طول روز هم می توان آنها را می توان دید. لانه آنها بین جدار دیوار ساختمان ها یا زیر توده زباله قرار دارد. قادر به نقب زدن و قدرت صعود از ارتفاع و قادر به شنا می باشد. در داخل و خارج فاضلاب منازل وجود دارد. تولید نسل در سال ۵ تا ۶ بار و تعداد نوزادان ۸ تا ۱۲ نوزاد.

روش مبارزه:

برای مبارزه در مزارع از سم فسفردوزنگ به نسبت ۱/۵ تا ۲٪ و به طور متوسط ۵ تا ۱۰ گرم طعمه مسموم برای هر لانه فعال استفاده نموده و در اماکن و حاشیه شهرها و انبارها از سموم آنتی کوآگلانت به نسبت ۱۰ تا ۲۰ گرم برای هر لانه فعال استفاده می شود.

موش سیاه (*Rattus rattus*)

در اکثر مناطق کشور به خصوص استان های گیلان، مازندران، خراسان، هرمزگان، کرمان و تهران

مشخصات:

اندازه سر و بدن ۱۷۰ میلی متر، دم ۲۵۰ میلی متر وزن ۱۶۰ تا ۲۴۰ گرم. رنگ بدن سیاه یا خاکستری گاهی قهوه ای با شکم سفید یا خاکستری. پوزه نوک دار و برجسته و بینی برجسته. گوش بزرگ و بدون مو و چشم ها بزرگ. دم

ظریف و بلندتر از طول سر و بدن. مدفوع به صورت پراکنده و به شکل موز و به اندازه ۱۵ میلی متر

نحوه زندگی:

گوشتخوار، ولی به میوه جات و سبزیجات علاقه دارد. بدون آب می تواند تا یک هفته زنده بماند. قادر به نقب زدن نیست و بالارونده و قدرت صعود زیاد دارد. در ارتفاعات و به ندرت در فاضلاب دیده می شود. عادت به جابجایی دارد. تولید نسل در سال ۵ تا ۶ بار و تعداد نوزادان ۶ تا ۸ نوزاد

روش مبارزه:

برای مبارزه در مزارع از سم فسفردوزنگ به نسبت ۱/۵ تا ۲٪ و به طور متوسط ۵ تا ۱۰ گرم طعمه مسموم برای هر لانه فعال استفاده نموده و در اماکن و حاشیه شهرها و انبارها از سموم آنتی کوآگلانت به نسبت ۱۰ تا ۲۰ گرم برای هر لانه فعال استفاده می شود.

مدیریت مبارزه با آفات عمومی و همگانی

سازمان حفظ نباتات کشور